

Nr 23.

Av herr **Schlyter**, om inrättande av en byrådirektörsbefattning i patent- och registreringsverket.

I underdänig skrivelse den 15 augusti 1928 angående förslag till utgiftsstat för patent- och registreringsverket för budgetåret 1929—1930 hemställer ämbetsverket bl. a. om den ändring i staten, att därå måtte såsom ordinarie uppföras en ytterligare byrådirektör å ämbetsverkets avdelning för aktiebolagsregistreringen; och yttrar patent- och registreringsverket härutinnan följande:

»Bortsett från det flertal tillfälliga föredragande, som under den av kriget föranledda högkonjunkturen måste förordnas å *bolagsavdelningen*, samt från den föredragning, som utföres av notarie, har antalet föredragande på avdelningen, från att ursprungligen hava varit blott en, efter hand ökats, år 1906 till två och år 1912 till tre. En av dessa var under åren 1915 och 1916 byråchefen å avdelningen, ehuru med mindre rotel än de andra. Sedermera har beträffande antalet av de stadigvarande föredragandena icke någon ändring inträffat, men är att anteckna, att fr. o. m. år 1917, då byråchefen befriades från skyldigheten att föredraga registreringsansökningar, en adjungerad ledamot i stället förordnades att övertaga densamma, därvid roteln emellertid likställdes med de andra föredragandenas rotlar.

Vid avdelningens omorganisation år 1919 föreslogs av ämbetsverket, med hänsyn till det stora antalet bolagsärenden, tre ordinarie byrådirektörer (= föredragande). Departementschefen, som ansåg att minskning av ärendenas mängd vore att vänta, tillstyrkte emellertid för det dåvarande endast två byrådirektörstjänster på ordinarie stat, och detta blev även Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut. Den tredje föredraganden har alltsedan dess varit en extra byrådirektör.

Beträffande antalet bolagsärenden voro dessa omkring 4,500 under vart och ett av åren 1913—1915. Därefter inträdde stegring, som år 1918 nådde kulmen med omkring 9,600 ärenden, varupå nedgång inträffade t. o. m. år 1925, då ärendenas antal var ungefär 6,600 (därav 3,590 under förra halvåret). Härefter inträdde åter stegring, så att antalet år 1926 uppgick till närmare 6,800 (därav 3,731 under förra halvåret) och därpå, år 1927, nedgång till omkring 6,400 (därav 3,433 under förra halvåret). Innevarande år företer ånyo stegring, så att antalet torde kunna beräknas komma att ej oväsentligt överskrida det under år 1927; under förra halvåret 1928 var det 3,784.

Anledning att vänta någon nämnvärd stadigvarande nedgång av bolagsärendenas antal synes numera, sedan kristidens verkningar i stort sett övervunnits, ej förefinnas. Snarare torde väl ökning vara att emotse.

För närvarande äro således bolagsärendena omkring 50 % flera än vid tiden före ovannämnda högkonjunktur, vid vilken tid antalet föredragande var detsamma som nu.

Av det anförda torde framgå, att minskning av det nuvarande antalet föredragande å bolagsavdelningen är definitivt utesluten, en uppfattning, som också delades av den år 1925 fungerande besparingskommittén, vilken, som känt är, gjorde patent- och registreringsverket till föremål för en ingående undersökning. Beträffande den icke ordinarie föredraganden å avdelningen torde fråga därför endast kunna vara om den anställningsform, varunder han skall arbeta. Och ämbetsverket för sin del håller före, att det sedan länge ej funnits och allt fortfarande ej finnes något skäl, varför denne, som nu på tolfte året har och utan tvivel alltjämt kommer att hava samma arbetsbörda och ansvar som de ordinarie föredragandena, icke skulle få åtnjuta även samma förmåner som sina kolleger. Ämbetsverket tvekar därför icke att föreslå, att å dess stat uppföres en ytterligare ordinarie byrådirektör för bolagsavdelningens räkning.»

I årets statsverksproposition, tionde huvudtiteln, sid. 43, yttrar vederbörande departementschef, att han för sin del med hänsyn till de föreliggande omständigheterna funne starka skäl skola hava talat för patent- och registreringsverkets framställning, så framt icke frågan om ämbetsverkets omorganisation alltjämt vore oavgjord.

Redan år 1912, då antalet inkommande registreringsansökningar ännu var förhållandevis ringa (medeltalet pr år under femårsperioden 1908—1912 utgjorde 4,265), uttalade patentlagstiftningskommittén i framlagt betänkande med förslag till förändrad organisation för patent- och registreringsverket såsom sin åsikt, att en fördelning av bolagsärendena på allenast två ledamöter otvivelaktigt för dessa skulle medföra alltför stor arbetsbörda. Denna kommitterades uppfattning har också visat sig så väl grundad, att sedan dess år efter år minst tre föredragande — under kristidens högkonjunktur ända upp till fem föredragande — haft i uppdrag att omhändervä bolagsregistreringen. Berörda antal har varit oundgängligen nödvändigt för att kunna tillmötesgå allmänhetens berättigade krav på ärendenas snabba handläggning. Att då nu, när de årligen inkommande ärendenas antal (antalet för år 1928 utgjorde 6,923) med över 60 % överstiger det antal, som legat till grund för ovannämnda kommitterades beräkningar, tänka sig möjligheten av, att den tredje byrådirektörstjänsten skulle kunna avvaras, måste uppenbarligen vara uteslutet.

1925 års besparingskommitterade funno tjänsten väl motiverad, och sedan dess har inkommande ärendenas antal visat ytterligare stegring.

Vederbörande departementschef har såsom enda skäl varför han ej ansett sig böra tillstyrka patent- och registreringsverkets framställning i denna

del anført, att frågan om ämbetsverkets omorganisation alltjämt vore oavgjord.

Vad aktiebolagsavdelningen beträffar har emellertid någon omorganisation veterligen icke varit ifrågasatt, och en eventuell framtida omorganisation av patentavdelningarne synes rimligen icke böra inverka på frågan om uppförande å ordinarie stat av ifrågavarande tjänst.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att å patent- och registreringsverkets ordinarie stat uppföra ytterligare en byrådirektör avsedd för ämbetsverkets aktiebolagsavdelning ävensom att såsom följd härav höja den i ämbetsverkets stat upptagna anslagsposten »avlöningar till ordinarie tjänstemän» i ämbetsverket med 10,500 kronor för år räknat.

Stockholm den 17 januari 1929.

K. Schlyter.